

Олександр ХОЛОД
доктор філологічних наук, професор,
завідувач кафедри журналістики
Інституту журналістики
і міжнародних відносин
Київського національного університету
культури і мистецтв
(м. Київ)

УДК 007 : 304 : 001 + 004.9

СУЧАСНІ МЕДІА ЯК СПОСІБ ІЗОЛЯЦІЇ ІНДИВІДА ВІД ТОВАРИСТВА

Сьогодні сучасні засоби масової інформації активно ізолюють людину від суспільства. Спостерігаємо інмутацію цього перетворення суспільства, яке стає інтелектуально слабким, сидючи перед телевізором, а якість телепродукції – стає низькою. Непристойні думки, погані слова, іноді вульгарні манери, які транслюються в прямому ефірі, наприклад, у ток-шоу, поступово привчають глядачів до того, що така поведінка – нормальна, тому що вони (глядачі) вимагають шоу. Трансформація свідомості суспільства повинна розглядатися як фактор деградації, порушення правил, вульгаризація рідної мови. На наш погляд, журналісти повністю не розуміють своєї вини в інмутації суспільства після демонстрації негативних ефектів, сцен насильства. Така інмутація характеризує трансформацію свідомості професійних працівників масмедіа.

Ключові слова: сучасні засоби масової інформації, перетворення суспільства, інмутація.

Проблема дослідження. Підтримуючи теоретичні позиції Ж. Бодрійяра щодо відсутності у сучасних масмедіа справжньої комунікації зі суспільством, наполягаємо на думці, що така розмежованість суспільства і медіа (зокрема телебачення) зумовлює згубну інмутаційну його трансформацію та ізоляцію від суспільства. До речі, ізолюваність телеглядачів-сусідів у великому багатопверховому будинку є чудовою ілюстрацією майже абсолютної влади телебачення. Ж. Бодрійяр вважав, що “взаємність здійснюється через руйнування медіума як такого”. У зв’язку із цим він цитував Д. Рубіна (американського громадського діяча і підприємця, діяча антивоєнного руху 1960–1970 рр. [7]): “Врешті-решт, ми зустрічаємося з нашими сусідами, коли разом з ними споглядаємо, як горить наш будинок” (цит. за: [2]).

Гіпотеза. Вважаємо, що трансформаційні процеси не завжди пов’язані з мутацією суспільства, оскільки частіше спостерігаємо інмутацію у формі ізоляції телеглядача від соціуму.

Мета статті – довести, що трансформаційні процеси не завжди пов’язані з мутацією суспільства, оскільки сьогодні спостерігаємо інмутацію у формі ізоляції телеглядача від суспільства.

Аби перевірити висунуту гіпотезу, ми звернулися до таких **методів дослідження:**

- *гіпотеза і дедукція*, які допомогли сформулювати гіпотезу та довести її за допомогою дедукції;

- *абстрагування* (“сміслова операція, філософський і логічний метод “відволікання”, який дає змогу переходити від конкретних предметів до загальних понять і законів розвитку” [10]).

- *узагальнення* (“логічна операція, в результаті якої відбувається перехід від поняття з вужчим обсягом (видового) до поняття з широким обсягом (родового) шляхом збіднення його змісту, тобто вилучення специфічних для вихідного поняття видових ознак” [8]);

- *формалізація* (“метод відображення певної області у вигляді формальної системи, коли форма виділяється у якості особливого предмета дослідження незалежно від змісту” [9]).

Хід дослідження. Подібний напрямок думки висловив Юрген Габермас у промові-подяці під час вручення йому премії імені Бруно Крайскі 9 березня 2006 р. Говорячи про вплив інтернету і телебачення, Ю. Габермас зазначав, що “сценічний простір преси, журналів і літератури лише збільшився завдяки телебаченню, яке функціонує, в основному, у межах публічних сфер, передбачених національною державою” [4]. Мислитель розглядає телебачення як сцену, як демонстративний засіб масової комунікації. Такий засіб, на нашу думку, досить ілюстративний за рахунок зображального арсеналу. І саме зображальний арсенал телебачення дозволяє політикам (не завжди популярним чи інтелектуальним) постійно з’являтися на екрані, привчаючи суспільство до свого зображення. Ю. Габермас пише: “Сидячи перед камерою, дійові особи, незалежно від того, який їхній вклад у загальний зміст передачі, демонструють себе. Тому глядач, випадково зустрівши їх на вулиці, згадує, що це обличчя він уже десь бачив... Телебачення, до прикладу, численні і популярні ток-шоу, заохочує промовців, щоб грати самих себе, навіть тоді, коли основним змістом передачі за задумом є дискусія. А оскільки на екрані люди стають акторами, то й публіка, яка вмонтилася перед екранами і слідує за суперечкою на теми, які викликають всезагальне зацікавлення і формують особисту думку про них, неминуче стає *глядачами*” [4]. Погоджуючись з Ю. Габермасом, додамо, що погані слова, непристойні думки і деінде вульгарна поведінка, яку транслюють наживо в телеефірі під час ток-шоу, поступово привчають телеглядачів, що саме такі моделі поведінки є нормальними, адже перед ними (телеглядачами) – шоу. На шоу саме так і потрібно себе поводити перед камерою. Сценарій і жанр вимагають такої поведінки. Поділимося власним досвідом участі у прямому ефірі в ток-шоу на українському “5 каналі” 2012 р. За 20 хвилин до ефіру менеджер, яка запросила до участі в ток-шоу, дала нам такі інструкції: “Спочатку ви знаходитесь за камерою, в окремій “потаємній” кімнаті. Спостерігаєте і слухаєте те, про що говорять між собою ведучий і провладні та опозиційні політики. Потім виходите із “потаємної” кімнати. Входите в кадр. Сідаєте в червоне крісло і починаєте їх (політиків) “мочити”. Тоді стало зрозуміло, з якою метою нас запросили до участі в прямому ефірі політичного ток-шоу. Прості, не дуже розумні промови-сварки, заклики до справедливості, обурення простих громадян – ось ті ключові моделі поведінки, яких вимагають виробники політичних ток-шоу від запрошених до студії гостей. Жодних інтелектуальних міркувань чи роздумів не потребується. Треба лише “мочити” політиків на посміх телеглядачів. Зрозуміло, що саме така поведінка є інмутаційною, ненормативною для суспільства, яке знаходиться в стадії трансформації свідомості.

Повернімося до тексту промови Ю. Габермаса, який стверджує: “Це, звісно, потішає патологічне марнославство інтелектуалів; декотрі з них завдяки такій можливості авторепрезентації через телебачення розпустилися і втратили свою репутацію. Адже добра репутація інтелектуала, коли він її має, полягає не у тому, щоб бути *помітним* і популярним, а в тому, щоб мати *добре ім’я*. Таку репутацію, чи це письменник, чи фізик, потрібно спершу здобути працею у своїй галузі, перш ніж почати використовувати свої знання і своє ім’я”. І далі: “Якщо він втручається зі своїми аргументами в якусь дискусію, то повинен адресувати звернення до публіки, яка складається не з глядачів, а з потенційних учасників діалогу, які відповідально говорять і слухають одне одного. Ідеальний зразок таких дискусій передбачає обмін доказами, а не штучне привернення до

своєї особи глядацької уваги” [4]. Скажемо, що після того, як ми не виконали у прямому ефірі українського “5 каналу” у політичному ток-шоу завдання “мочити” присутніх політиків від влади і від опозиції, нас більше не запрошували до студії. В названому ефірі ми навели декілька доказів того, чому жодна із присутніх на зйомках політичних сил не здатна вивести країну з кризи. Але нас перебив ведучий та оголосив рекламну паузу. Інтелектуальні роздуми не потрібні в такому “гарячому” ток-шоу. Знову варто цитувати Ю. Габермаса: “Можливо, саме тому перед камерами у студії, де чарівна ведуча збирає на розмову політиків, експертів і журналістів, немає вакантного місця, яке мав би зайняти інтелектуал. Не можна сказати, що його там бракує, адже інші вже давно виконують його роль, та навіть ліпше, ніж він” [4]. Варто зазначити, що під час зйомки на “5 каналі” роль “детонатора” в студії виконував політик-опозиціонер, одягнений у вишиванку, з волоссям, зібраним у “хвіст”. Замість аргументів він емоційно звинувачував та оцінював, що й було потрібно ведучому телеканалу. Ю. Габермас свідчить: “Позаяк учасники ток-шоу одночасно і дискутують, і репрезентують самих себе, стирається різниця між соціальними ролями, які інтелектуал колись повинен був відділяти одну від одної. Тепер цей поділ виглядає застарілим” [4].

Вважаємо, що Ю. Габермас досить точно і ясно дав характеристику сучасним політичним ток-шоу, які поки що знаходяться в авангарді інмутаційних процесів, що призводять до трансформації свідомості суспільства. Варто звернути увагу і на те, що сучасний інтелектуал приречений разом із суспільством, у якому він живе і творить, трансформуватися. Його – інтелектуала – позиція нівелюється. За словами Ю. Габермаса, “колись інтелектуал мав зобов’язання розрізнити “вплив” і “владу” і не застосовувати той вплив, якого він досяг за допомогою слів як засіб здобуття влади. Утім сьогодні, сидячи на ток-шоу, – чим він мав би відрізнитися від політиків, які вже давно використовують телебачення як арену для інтелектуального змагання, яке полягає у тому, щоб першим здобути собі актуальні теми і поняття?” [4]. Суть відповіді на питання Ю. Габермаса в тому, що нині інтелектуальні оцінки не потрібні. Суспільство не потребує “розумників-ботаніків”, які довго і за допомогою незрозумілих слів прагнуть розтлумачити “щось”. У період поступових перманентних змін свідомість суспільства вимагає легкого і ненав’язливого відпочинку перед “дебільником”, як називають телевізор самі “ботаніки”. Суспільству потрібні шоу! На кшталт тих, які у літній період відпусток працівників телеканалів щомісяця обіймають заряджають у сітку мовлення. В основу таких веселих і легких гумористичних телевізійних шоу покладено жарти про “профанний низ” (термін М. Бахтіна). Трансформацією свідомості суспільства слід вважати, на нашу думку, те, що воно (суспільство) перестало сприймати такі профанізовані жарти, як порушення норми, як вульгарність і простонародність. Тепер підмурівком телеєфіру є жарти про “это” (так називалася російська телевізійна програма 90-х років ХХ ст., у якій ведуча-мулатка енергійно розповідала про сексуальні забавки багатих і політиків). Інтелектуал зник з екранів телевізорів. Він ізолювався від перманентного телевізійного шоу. Телевізійне ток-шоу ізолювало інтелектуала від телевізійного простору.

Існує небезпека, що зникнення інтелектуала з екрана телевізора стане не тільки ознакою інмутаційної трансформації свідомості суспільства чи ізоляції від суспільства. Підозрюємо, що самі інтелектуали пристосувалися до інмутаційних ознак суспільства і трансформувалися у таку собі сіру масу, у лоні якої ніхто не помічає розумника. З іншого боку, не варто забувати, що за умови дозволу інтелектуалові говорити про все, про що він бажає, межа поміркованості, межа об’єктивності зникне. Карл Поппер в інтерв’ю 13 квітня 1993 р. журналістам італійського телебачення висловив думку, що необмежена свобода слова – це міф. Підтримуючи К. Поппера, вважаємо, що необмежена свобода слова для масмедіа (якщо вона коли-небудь була б допущена) є інмутацією поведінки

суспільства, особливо, якщо мова йде про швидкі зміни в свідомості суспільства. Така свобода слова скоріше ізолюватиме промовця від суспільства. Тим паче, якщо вільне слово транслюється на телебаченні, інтелектуал зі своїми необмеженими і неконтрольованими міркуваннями сам опиниться в ізоляції. Телебачення тільки прискорить ізоляцію від суспільства.

Проаналізуємо декларовану нами думку. Наприклад, сучасне суспільство знаходиться на піку соціальних і ментальних змін: у країні панував комуністичний режим, автократія однієї політичної сили (комуністичної партії). Суспільство за багато років такого панування звикло до думки, що “єдино правильна” лінія партії є нормою існування. Насправді ж, ця норма за суттю є інмутацією суспільства, яка потягла за собою трансформацію свідомості кожного громадянина. **Інмутацією** називаємо зміну моделей поведінки на гірше. Але весь фокус полягає у тому, що така інмутація стала нормою для комуністичного суспільства. Офіційною нормою. Незгодні в масмедіа, на телебаченні зокрема, були, але їхня поведінка вважалася порушенням норми (мутації як зміни моделей поведінки на краще). Пройшов час, комуністичний режим розпався. Те, що раніше називали нормою соціального та ментального існування, змінило свій відтінок та набуло ознак протилежності позицій, що виключають одна одну. Тепер те, що було інмутацією, перейшло в розряд мутації. Прикладом переходу від інмутації до мутації є доля Вацлава Гавела – чеського політика та громадського діяча, дисидента, критика комуністичного режиму, драматурга та есеїста. Як повідомляють його біографи, “після поразки Празької весни 1968 (у якій брав активну участь) та заборони публікацій В. Гавел став одним із найвідоміших дисидентів і критиків системи. Він був одним із засновників ініціативи на захист громадянських прав “Хартія 77”. Наслідком такої діяльності було 5 років позбавлення волі” [3]. Коли В. Гавел перебував у в’язниці як дисидент, офіційна влада (а отже, і телебачення) вважала його інмутованим (таким, що змінив модель поведінки на гірше щодо комуністичного режиму). Телебачення (масмедіа взагалі) ізолювало дисидента від суспільства. Після успіху Оксамитової революції 1989 р. В. Гавела обирають президентом Чехословаччини (до 1992 р.), а пізніше (1993–2003 рр.) – президентом Чехії. Поведінка В. Гавела переходить від інмутації у формі ізоляції до мутації у формі набуття публічності і затребуваності, про що щоденно повідомляли телевізійні масмедіа. Час президентства В. Гавела є періодом змін суспільного життя на краще, часом мутації суспільства, часом мутації телевізійних повідомлень про лідера. Виникає проблемне питання: коли суспільство мало негативну (інмутаційну) трансформацію свідомості і телебачення, коли – позитивну (мутаційну)? Комуністично заангажоване суспільство – це інмутація чи мутація? Комуністично деклароване телебачення – це мутаційне чи інмутаційне явище? Демократично заангажоване суспільство і його телебачення слід вважати мутаційним чи інмутаційним? І далі виникають нові питання: коли суспільство, у якому жив і творив В. Гавел, і телебачення набули ознак трансформації свідомості: під час комуністичного ладу, чи під час демократичного?

Маємо власну відповідь.

Якість оцінки залежить від урахування чи неврахування факту наявності системи епістем, або системи знань певної історичної епохи. Якщо у суспільстві офіційно панує негативний погляд на діяльність В. Гавела, телебачення та інші масмедіа “підіграють” офіціозові і називають таку діяльність негативною. Навпаки, коли суспільство перейшло на демократичне підґрунтя, діяльність В. Гавела було офіційно визнано позитивною (мутаційною) і масмедіа (телебачення зокрема) визнавали такою його творчу і державну активність. Іншими словами, епістема змінюється, епістема є динамічною. Тому стверджуємо: динамічними слід вважати і трансформації свідомості суспільства.

Інше проблемне питання: чи слід вважати нинішні телевізійні масмедіа провокаційними, такими, що штовхають суспільство на негативні сценарії поведінки та ізолюють “непотрібні” думки? Чи псує телебачення свідомість суспільства і чи вносить негативні (інмутаційні) зміни в поведінку суспільства, штовхаючи його до інмутаційної трансформації свідомості та ізоляції від суспільства?

Відповідь допоможе знайти К. Поппер, який в одному з інтерв'ю зазначив, що у світі ЗМІ не існує нетенденційної (у нейтральному сенсі слова як “ненавантаженої” будь-якими перевагами, очікуваннями, визначеними точками зору) інформації, що щільно пов'язана з його епістемологією. Не існує фактів самих собою. За К. Поппером, те, що називається словом “факт”, завжди так чи інакше осмислене, включене до певного уявлення чи в систему уявлень. Саме тому, на думку К. Поппера, не може бути і чистої інформації, що спирається тільки на факти. Відштовхуючись від цих думок, констатуємо, що інформація не може бути незаангажованою. Її готують, відбирають, структурують для телеглядачів журналісти, ізолюючи глядача від цікавої для нього інформації. Адже журналісти – заангажованими: мають власні комплекси, переваги, хвороби, симпатії тощо, які і формують інформаційну “картину” телевізійного дня. Отже, самі журналісти ізолюють себе від потоку інформації. За будь-якими нейтральними, на перший погляд, фактами все одно стоїть певне бачення, уявлення про реальність.

К. Поппер стверджував: “Я думаю, що більшість телевізійних професіоналів не розуміють уповні своєї відповідальності. Вважаю, що вони не здатні оцінити могутність влади, якою володіють. Телебачення має величезну виховну силу, і ця сила може схилити чашу вагів на бік життя або на бік смерті, на бік закону або на бік насильства. Очевидно, що тут йде мова про загрозові речі!” [6]. На наш погляд, думка телевізійних журналістів про власну непричетність до інмутаційних наслідків після демонстрації негативних кадрів чи сюжетів сама собою є інмутацією, самоізоляцією, яка характеризує фахову трансформацію свідомості працівника масмедіа. Саме тому виникає необхідність контролю за масмедіа, особливо за найбільш впливовими – телевізійними. К. Поппер попереджає: “Телебачення може зруйнувати культуру... Телебачення для всього є загрозою”. І продовжує: “Звичайно, насильство треба показувати, але його показують якось дуже вже багато... У світі вже досить насильства. Не потрібно додавати до нього ще і насильство придумане: таким чином, люди поступово стануть нечутливі до будь-якого типу насильства, якщо лише воно не спрямоване безпосередньо на них” [6]. Австрійський філософ підтверджує нашу думку про те, що нинішнє телебачення трансформує свідомість суспільства та ізолює глядача від суспільства завдяки інмутаційним сценам насилля і жорстокості. Але чи є новою така наша думка чи думка К. Поппера? Навряд чи.

Варто пригадати слова М. Кастельса: “Телевізійні мережі, музичні фірми, кіностудії вузлом зав'язують свої виробництва, аби наситити весь світ, що зголоднів, як вони вважають, за інформаційними розвагами й аудіовізуальними продуктами” [5]. Саме за рахунок таких вузлових продакшенів (виробництв) світ інтенсивно продовжує інмутаційну трансформацію свідомості суспільства та перманентну ізоляцію телеглядача від суспільства.

Самоізоляція телеглядача фіксується в тому, що він досить швидко звикає до самостійного набору телепрограм на вечір. Повернувшись з роботи, телеглядач сам формує матрицю тем передач і художніх чи пізнавальних фільмів, ток-шоу й еротичних реаліті-шоу, аби заповнити час релаксації стомленого мозку та організму загалом. При цьому телеглядач вже не є телеглядачем, оскільки більше звертається до мультимедіа, а не до звичної для нього сітки телемовлення. Телеглядач – уже ізолянт (той, хто ізольований кимось або самоізольований) і симулякрант (той, хто прийняв симулякр як корисний замінник).

Мультимедіа змінює масмедіа. Старі моделі телемовлення програють перед новими

моделями мультимедіа. Про це свідчить М. Кастельс: “Я не зовсім розумію фактичну модель телемовлення. Я розумію, що є модель контрольованого програмування, коли одне повідомлення адресується багатьом глядачам під суворим контролем, з жорсткою програмною сіткою. Ця модель пішла в минуле”. І додає: “Фактичні телевізійні мережі продовжують працювати, але все частіше трапляється так, що молодь дивиться телепередачі, які записує і переглядає в інтернеті тоді, коли захоче. Є знаменитий вислів: “Праймтайм – це мій час”. І він руйнує щось дуже важливе: рекламну модель, на якій ґрунтується сучасне ТБ” [1]. М. Кастельс як фахівець із сучасних проблем мультимедіа (електронних медіа) пророкує загибель телебачення. На нашу думку, темпи інмутаційних та ізоляційних процесів, що супроводжують і стимулюють разом із тим процеси трансформації свідомості суспільства та ізоляції телеглядача від суспільства, прискорюють намальовану соціологом картину майбутнього.

Висновки. На початку статті було поставлено мету, яка передбачала доведення того, що трансформаційні процеси не завжди пов’язані з мутацією суспільства, тому що більше ми спостерігаємо інмутацію у формі ізоляції телеглядача від суспільства, що стає слабким перед телевізором. Поставленої мети досягнуто повністю. Дійсно, встановлено, що:

- зображальний арсенал телебачення дозволяє політикам постійно “перебувати” на екрані, привчаючи суспільство до свого зображення;
- непристойна поведінка “героїв” ток-шоу декларує зразки і моделі поведінки для телеглядачів, що є інмутацією суспільства; інмутаційна поведінка телегероїв є ненормативною у суспільстві;
- через інмутаційні моделі (сценарії) поведінки телебачення трансформує суспільство, ізолюючи його від себе;
- сучасний інтелектуал живе у суспільстві і тому разом із ним змушений трансформуватися, на жаль, шляхом як суспільної, так і самоізоляції не в межах позитивних (мутаційних) моделей поведінки, а в площині інмутації;
- ізоляція телеглядача від суспільства відбувається перманентно і веде до трансформації соціуму.

ЛІТЕРАТУРА

1. Алексеева А. Кастельс: наша жизнь – гибрид виртуального и физического пространства [Електронний ресурс] / А. Алексеева. – Режим доступу : <http://ria.ru/interview/20120622/679289114.html>
2. Бодрийяр Ж. К критике политической экономии знака [Електронний ресурс] / Ж. Бодрийяр. – Режим доступу : <http://lib.rus.ec/b/373819/read>
3. Вацлав Гавел [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://uk.wikipedia.org/wiki/Вацлав_Гавел
4. Габермас Ю. Важно відчути першим, або чим відрізняється інтелектуал [Електронний ресурс] / Ю. Габермас. – Режим доступу : <http://www.ji.lviv.ua/n45texts/habermas.htm>
5. Кастельс М. Информационная эпоха / М. Кастельс [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://www.mashka-inc.narod.ru/books/castels.html>
6. Пуцаев Ю. В. Либерализм, квазилиберальные мифы и свобода СМИ (Карл Поппер о роли телевидения в обществе) [Електронний ресурс] / Ю. В. Пуцаев. – Режим доступу : <http://progs-shool.ru/voprosy-filosofii/page,2,723-liberalizm-kvaziliberalnye-mify-i-svoboda-smi.html>
7. Рубин Джерри [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://ru.wikipedia.org/wiki/Рубин,_Джерри
8. Обмеження та узагальнення понять // Логіка [Електронний ресурс]. – Режим

доступу : <http://www.osvita.org.ua//referat/logic/4106/>

9. Формалізація [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://uk.wikipedia.org/wiki/Формалізація>

10. Абстрагування [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://uk.wikipedia.org/wiki/Абстрагування>

Александр Холод

Современные медиа как способ изоляции индивида от общества

Сегодня современные средства массовой информации активно изолируют человека от общества. Мы наблюдаем инмутацию этого преобразования общества, которое становится интеллектуально слабым, сидя перед телевизором. Тем не менее, качество телепродукции сейчас стало низким. Глупые слова, непристойные мысли и иногда вульгарное поведение, которые транслируются в прямом эфире, например, в ток-шоу, постепенно приучают зрителей к тому, что такое поведение является нормальным, потому что они (зрители) требуют шоу. Трансформация сознания общества должна рассматриваться, на наш взгляд, как фактор отупения, нарушения правил, вульгаризация родного языка. На наш взгляд, журналисты не понимают того, какова их вина в инмутации общества после демонстрации отрицательных эффектов, демонстрируемых в сценах насилия. Такая инмутация характеризует трансформацию сознания профессиональных работников массмедиа.

Ключевые слова: современные средства массовой информации, преобразование общества, инмутация.

Alexander Kholod

Modern media as a way to isolate the individual from society

Today modern mass media actively isolate the individual from society. We observe inmutation of this transformation of society, becoming intellectually weak, sitting in front of the TV. However, the quality of television products now plummeted. Silly words, obscene thoughts and elsewhere vulgar behavior that broadcast live on the air at the time, such as talk shows, gradually accustom viewers to the fact that it is these behaviors are normal, because to them (viewers) – show. Transformation of consciousness of society should be considered, in our opinion that it (society) no longer accept jokes stultified as a violation of the rules as vulgar and vernacular. In our view, the idea of television reporters about his own innocence to inmutation after demonstrating negative effects shots or scenes is itself inmutation that characterizes the transformation of consciousness professional worker mass media.

Key words: modern mass media, transformation of society, inmutation.